

"Soča" izkaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta " 2.
Četrt leta " 1.

Pri članilih in tako tudi pri „po
stnicih“ se plačuje za navadno tristop
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " 2 "
6 " " " 3 "
Za večje število po prostoru.

SOČA

Milost za zemljiškega posestnika!

Kakor smo že v zadnjem listu rekli, je prvi stan v človeškem društvu, kateri tako rekoč celo društvo redi, kmetski stan; kmetski s svojim delom vse svoje žive dui izvabljajo iz svojega zemljišča, iz svoje živine in iz vsega, kar je Bog vstvaril za človeka, vse pripomočke, vsled katerih se človeško društvo zamore vzdržati, da laktote ne pogine. Kakor kmet s svojim telesnim delom, tako tudi vsakdo, ki poseduje zemljišče, če tudi jih ne obdeluje s svojem lastnim znojem, ampak jih da obdelovati po drugih osebah, vzdržuje človeško društvo. Obe vrsti zemljiških posestnikov, to je navadni kmet in gospodski posestnik sti — vsaj prvi, — neizogibno potrebeni v državi.

Gotovo je, da opravila zemljiških posestnikov so najbolj prikladna človeku, kajti one opravila najmanj vežejo človeka na stol in na sobo. Kdo more popisati vse tiste občutke, ki jih ima le navaden kmet od malih nog, kjer kot otrok prosto igra na trati pred domačo hišo, kjer kot pastir neskrbno žene svojo čedo na pašo in si tam piščalke napravlja ter piska, kjer kot črvst mladeneč pri oranju z žvino in plugom rije v njivah dolge brazde, kjer kot gospodar z razumuim očesom vidi in s pametno glavo vodi vse mnogovrstne kmetske opravila in pozneje kot star mož podučuje mlajše svoje potomce, kako je najbolje, da se to in uno storii ali opusti na eni ali drugi njivi kmetije, in slednjič, kako on blagrovan od svojih otrok mirno za vselej zasplo.

Ne beseda ne bi mogla izreči, ne pero ne bi moglo popisati vsega veselja, katerega ima najprvo kmet in po njem tudi vsak drugi zemljiški posestnik, kadar prehodi v katerim koli času svoja rodovitna zemljišča. Ali vsako veselje na svetu je omejeno in tudi zemljiški posestnik občuti večkrat grecko žalost, ker ni vse tako lepo, kakor smo poprej popisali, in žalibog se mora reči, da vsak posestnik mora veliko grekih pretrpeti.

Pred vsem ocenjaimo, da tisti, kdor kaj poseduje, je bolj ali manj navezan na svoje posestvo. Vse, kar nepremakljivo premičenje zadene, zadene tudi njega. Tukaj imamo v mislih pred vsem škode, ki nastajajo vsled slabih letin, vsled povodenj, vsled požara in drugih elementarnih nesreč. Potem moramo še omenjati, da med vsemi stanovi v državi je posestnik naj bolj zadet po vojaški postavi, ki mu jemlje najbolje moči, katerih potrebuje pri svojih gospodarskih opravilih. Nočemo tu omenjati, da se taka škoda ne godi samo s tem, da mora gospodarjev sin zapustiti svoj dom in svoja opravila, ampak tudi s tem, da gospodarski pomagači, kakor so neobhodno potrebni hlapci, morajo zapustiti svoja opravila in zamenjati jih s puško in sabljo. Da pri tem morajo vse kmetijske opravila trpeti je jasno ko beli dan.

Vrsta nadlog, ki tepejo zeljiškega gospodarja, skoraj ni še začeta, kajti ne le vojaščina ampak tudi železnice in fabrike mu jemljejo de-

jalnih moči, katere postajajo s tem tako drage, da vse to, kar kmetski dninar dobi plačila, skoraj presega vrednost blaga, ki ga kmet spravi v klet. K temu prihaja še, da kmet (in o tem posebno govorimo) mora pošiljati tudi svoje nekoliko bolj odrasle otroke v šolo, ki so mu potrebni pri vseh malih opravilih pri kmetiji.

Ali vrsta nadlog našega kmeta še ni končana, kajti njega kot gospodarja v občini zadevajo vse davščine, ki jih občina tirja, da plača lastne male in velike stroške, ki jih napravljajo bolniki po bolnišnicah in vlačugi, kateri imajo domovinsko pravico v občini, nočemo omenjati domačih in ptujih prosjakov, ki po zimi polnijo kmetske ognjišča in spijo na kmetski štali in na peči in napravljajo strah občinarjem, kajti ogenj ki ga zamorejo raztrošiti, ne preti samo njihovim praznim bisagam, ampak celemu kmetskemu pohištu. Pri tem omenjamo še, da navadno je vse kmetsko posestvo na prostem, in je tako izpostavljeno vsaki drugi škodi ko je ona, napravljena po nevihtah, namreč izpostavljena je tistim škodam, katere zamorejo napraviti tatovi in drugi poškodovalci na polju, na travnikih in po gojzidih.

Prištevamo sem še redne davke, ki jih mora posestnik deželnin in državnih kasi plačevati, in ki pripravljajo kmetskega gospodarja v velike skrbi, in če jih ne more koj plačati, v stroške, in na zadnje na boben. Zdaj naj še kdo poreče, da kmetu je Bog dal najlepše življenje na svetu, da on le tisto pošilja na prodaj, kar njemu ostaja in da gospod le to povžije, kar se najslabšega pridela!

Vrsta težav za našega kmeta pa še ni vsa našteta. Kolikokrat ne vidiš našega kmeta in tudi boljšega posestnika hiteti v sodnijo, kjer ima narok, za to ker ga hudomušni sosed kriči toži ali zarad motenja posesti, ali pa zarad katerega dolga, ki ga je napravil eden njegovih prednikov, in ki je bil zapisan v javne knjige ali na kakršnem drugačen način obtežuje celo posestvo. Količina dragih ur kmet tukaj ne potrati, koliko lepega denarja on ne nese k svojemu odvetniku za delo in za koleke in koliko vsakovrstne zgube on nima v teh slučajih!

Mi bi še dalje slikali težaven stan našega kmeta, ki se od vseh strani stiska, s postavami, z dolgovi, naj si bodo napravljeni kakorkoli hočejo, in bi lahko veliko povedali še o tem, kako se naš kmet tare zarad zastanih davkov, ki bi vendar ne smneli biti uzrok, da se cele kmetije pokončujejo, da se družine in cele občine poškodujejo in s tem država slabi. Za danas sklenemo samo s prošnjo: Vsmilite se zemljiškega posestnika!

V.

Vse kakor pri nas.

V zboru katoliško-politiškega društva za krajatvo Češko, kateri se je nedavno snpel pri Pilgramu, je društveni predsednik grof Karol Ervin Nostic med drugim obžaloval v svojem govoru razširjanje neverstva in se je izrazil o najnovojšem politiskem stališču, da je resno in nevarno. On se je

posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredničtu narodnemu pa upravitelju „Soča“: Hilarijanski tiskarji v Gorici.

Rokopis se ne vračajo, dopisnici pa blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se narodnina zniža, kdo se ugleste pri opravnistvu.

Dopisi.

V Gorici, dne 3. sept. (izv. dop.) „Resnica“ je Bogu ljuba, a ljudem čestokrat v obli kolje“ je star pregovor, in ta se je zopet vresničil pri gospodih „Novo Soča“. Gospodje od N. S. potrebujejo agitacijo in boja od naše strani proti izvolitvi poslancev na Tolminskem, ker brez tega ne morejo med svet z debelo trobento zatrobiti, kako sijajno zmago so dosegli dne 30. pret. mes. v Tolminu s svojim ljubljencem. Ker pa od naše strani ni bilo nikakoga agitacije proti kandidatu N. S. in ni bilo nikakoga protikandidata, in ker so se vse volitve volilnih mož skoraj povsed enoglasno vrstile, za to trobi N. S. med svet, da smo vsaj poskušali izvolitev g. dr. Gregorčiča zabraniti, a da to je ispodletelo. Vse pa kar o

tem piše N. S. v št. 35 pod naslovom: „begajo ljudstva ne velja“ je od besedo do besedo neresnično. Mi smo na dopis v „Edinosti“, kateri nam je agitacijo očital, že v št. 25. Soče, toraj že pred dvema mesecema izjavili, da se ne vtikamo v določilno volitev na Tolminskem, ampak, da bodo drugi agitacije vpeljali, in to se je tudi brez nobene potrebe zgodilo v obilai meri. Res je sicer, da je na to N. S. v št. 26. svojim potrebeljivim in verum bralcem celo historijo o potovanju nekega našega generala v Tolmin i. t. d. prinesla, a vse to je bil le izvod domišljije N. S. Ker pa mi tega nismo koj deumentovali (na laž postavili), kuje sedaj N. S. iz tega kapital, češ, da, ker smo molčali o tem, mora to res biti. N. S. se pa pri tem moti, ker le v pravdah vojne supozicije: „qui facit conscientie videtur“, a v javnem in privatenem življenju sploh je le to priznano, kar kdo očitno spozna. Ako bi bili hoteli na laž svaviti vse laži, neresnicu in obrekovanja N. S. ki jih je trošila med svet o drž. poslancu dr. Tonkliju, ne bi ostajalo prostora v našem lisiju za bolj važne reči. Prinujeni smo pa danes izreči, da ni res, da so imeli pristaši „Soče“ posvetovanje v Gorici, in da so pri tem sklenili, da proti odstopilšemu poslancu se mora na vsak način postaviti protikandidat, in da bi ga bili tudi imenovali; tudi ni res, da so bili sklenili, da mora iti njih general v Tolmin, kjer naj kandidaturo zagotovi. Ravno tako ni res, da je general šel v Tolmin in tam odločno povprašal, da on v deželnem zboru ne potrebuje duhovnika, ampak jurista. Vse to je gola laž. Povejte gg. od N. S. kateri pristaši „Soče“, kedaj in kje so se v Gorici posvetovali in o protikandidatu, odstopilšemu poslancu na Tolminskem, sklepal? Ako mislite pa pod generalom g. dr. J. Tonklija, povemo Vam, da on še ni prognan iz dežele, da toraj se lehko prosto giblje in hodi kamor mu je ljubo; da je on bil res tistikrat v Tolminu v izvrševanju svojega odvetniškega poklica, in je res tudi z marsikaterimi gospodi govoril, o čem, ravno menda ne boste tako indiskretni, da bi hoteli to izvedeti. To pa trdimo odločno, da ni niti pri tisti priliki, niti pozneje v Tolminu n. p. dne 16., 26., 27. in 28. avgusta niti sploh niti odločno povprašal, da on ne potrebuje duhovnika, ampak jurista. Da se mi ne mešamo v letošnjo volitev na Tolminskem, smo še dvakrat pozneje objavili, in da se res nismo vtikal v to volitev, dokazal je faktum. Ravno tako je popolnoma neresnično in laž, da so gospodje pri „Soči“ rili proti dr. A. G. tudi potem, in da so hoteli na vsak način jednoglasno izvolitev zbraniti. Pustavljamo še vprašanje: ali ni zaslužljivo govorov od N. S. vsakega koraka dr. Jos. Tonklija in neresnično podtkanje izmišljenih činov, ostudno, nesramno in grdo volunstvo in ovajanje, in ali ne diši to po lovskih psih, da rabimo salonske (?) od N. S. iznajdene izraze?

W.

Iz Kanala, 2. septembra. V ponedeljek se je peljal po Sočki dolini visokorodni cesarski namestnik v Trstu, vitez Rinaldin. Naš prijazen trg se je bil ta dan oblekel v praznično obleko, da na dosten način sprejme cesarskega namestnika, ki previkrat po svojem imenovanju uradno obiskuje naše kraje. Tukajšnje županstvo je bilo za to vse mogoče prekrbilo, tudi se ni vstrašilo stroškov, da bi le cesto in ulico, koder se je imel visoki gospod peljati, primeruo ozljalo in okinčalo. Koj pri uhodu v trg je bil postavljen krasen slavolok s primernim napisom, dalje za njim so z visokih drogov visele razobesene bande ali zastave cesarske, deželne in narodne, pa tudi posamične hiše so bile primerno okinčane.

Prihod je bil naznanjen in napovedan ob 11. uri; ta se je bil pa nekoliko zakasnil zarad dežja, ki je prav takrat v našo največjo žalost lili na vso moč. Za kake dobre pol ure kasneje, kakor je bilo napovedano, pridrdrajo kočje, in iz njih stopi visoki gospod, kakor tudi drugi gospodje, ki so ga na potu spremišljali in sicer: c. kr. namestništveni svetovalec vitez Bosizio, c. kr. okrajni komesar Lasciac, predsednik veteranskega društva Jakobi in drugi. Pri prihodu zaigra veteranska godba ces. pesem. Pozdrav visokega gospoda se ni mogel, kakor se je nameraval, vršiti pred slavolokom prav zarad dežja, ampak v. č. gospod dekan je gospoda namestnika v pričo raznih deputacij pozdravil v vezi sodnijske hiše, kjer so se potem sprejemale tudi deputacije. Pozdrav je bil kratek in primeren in govorjen prej v slovenskem, potem še v nemškem jeziku. Na to je cesarski namestnik v uradni sobi c. kr. okrajnega sodnika sprevzel razne deputacije, kakor duhovščino, župaostva, c. kr. uradnike in učiteljstvo; za vsakega je imel visoki gospod kako prijazno besedo. Po sprevetu deputacij je šel visoki gospod, spremjan od udov raznih deputacij in od vseh strani prijazno nazdravljen, še v farni cerkev in potem je še šolo obiskal, kjer mu je tudi šolska mladina zapela prav vibrano cesarsko pesem. Potem je bil v tukajšnjem gradu pri g. županu vitezu Malmu krake odmor in malo „diner“, h kateremu je bilo povabiljenih več gospodov. Okoli 2½ ur po-

poldan je nas visoki gost med pritrkovanjem zvonov in strešanjem tpičev zopet zapustil in se dalje proti Ročinju odpeljal. Le to naj proti koncu dopisa še omenim, da je gospod cesarski namestnik sè svoj prijaznostjo in uljubnostjo pridebil si srca vseh.

Iz Sočke doline 12. avgusta.* Prati me srbi, da bi napisal kaj, da bi primerno bilo na pravi način osvetleti to, kar N. S. ne more ali neće razumeti. N. S. v svoji št. 32 pravi, da je gospod pospisku v „Soči“ iz Sočke doline 30. julija pravilna, ker je povedal, da „med Slovenci je dovolj gradiva in vzroka za prepis.“ Molim o tem, da g. vitez dr. Tonkli nikogar ni od sebe pahlil, kakor trdi N. S., ampak nekateri so nahajali primerno od njega oddajiti se, in to takrat, ko je bila „Soča“ v dr. Gregorčičevih, ozirom Gabrščakovih rokah. Prašam le: Od koder prihaja to, da N. S. ocenja skoraj v tistem času g. vitez dr. Tonklijevo delovanje po dvojni meri? Kako je to, da gosp. dr. Gregorčič še zdaj vidi hibe na dr. Tonkliju, in jih ni videl poprej, ko še ni bilo govora o deželnem odborništvu? Tukaj so nehoti vriva pri vsakem navadnem človeku, tolko bolj pa še pri našem jako prebrisanem kmetu, in še bolj pri vsakem bolj izurjenem voljaku, kakoršni so naši premožni posestniki in župani, naj bolj pa pri našem duhovstvu neka misel in s to zdrženi dvom. Ia ta oboje se izraža z vprašanjem: Ali ste bil zlobni in ne empatični ter kratkovidni poprej, ali pa ste vse to zdaj! Vse to pa nikakor ne pristaja poštenemu in previdnemu politkarju v obči, in tudi ne g. dr. Gregorčiču kot voditelju goriških Slovencev „in spe.“ Mor biti se našemu narodu še le sedaj odprejo oči, da v vsej zadevi ima prvo besedo za vist. Kje pa je na rod?

Pač narod bi gotovo ne molčal, ko bi se mu pokazalo, da prav zadnja odpoved dr. Gregorčiča na dželnozborski mandat je bila kriva, da Slovenci na Goriškem smo prišli v nevarnost, da bi nas Italijani lahko hudo oškodovali v naših in teresah. Mislite si le, kaj bi bilo, če bi Italijani bili hotli sobi na kredit in Slovencem na škodo uporabili odsotnost bolnega poslanca gosp. notarja Ivančiča in gosp. dr. Gregorčiča? Nočem na dolgo razpravljati te stvari in gosp. dr. Gregorčič vse labko bolj natanjeno izve iz ust samega blagodušnega in vsem pravčnega deželnega glavarja, vzvišenega gosp. Franca grofa Coronini-ja.

Ta odgovor bi bil gotovo tako jasen, dabi spoznal iz njega g. dr. Gregorčič vse vzroke in vse gradivo, zarad katerega morejo Slovenci na Goriškem tožiti o svojem položaju. Mar dr. Gregorčič misli res, da sami slovenski volilci na Tolminskem zastopajo žalje in interes vseh goriških Slovencev? Nikakor ne, ker večina tolminskih Slovencev niso še vti tolminski Slovenci, in ko bi vti tolminski Slovenci res enako mislili, njih volja še ni volja vseh goriških Slovencev, kar sam g. dr. Gregorčič lahko posuame iz volitev v deželnem odboru, kjer je on sè svojo kandidaturo sijajno prepadel.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deželnozborske dopolnilne volitve na Primorskem vršile so se dne 30. avgusta v Tolminu in v Voloskem, in sicer bil je v deželnem zboru goriški zopet voljen v Tolminu č. g. dr. Anton Gregorčič; v Voloskem bil je pa izvoljen g. dr. Andrej Stanger za poslancu v Poreč.

Deželnozborske volitve na Gornej Avstrijskem. Pri ožji volitvi v Linu voljen je protisemit dr. Beurle, ki je dobil 727 glasov proti liberalcu Reihlu, ki je dobil le 363 glasov. Če bode Beurle podpiral konservativce, imajo ti sedaj v deželnem zboru dvetretjinsko večino. Deželnozborskega volilnega reda pa še ne morejo premeniti po svoji volji, ker je za tako prenaredbo treba navzočnosti treh četrtin poslancev. Liberalci bi najbrž zapustili dvorano, ko bi se poskusili deželnozborski red tako premeniti, da bi kmetske občine dobile več poslancev.

Cesk o. Za slogo med Staro- in Mladočehi oglaša se vedno več listov. Tako je vodja Čehov v Liberci dr. Šamanek priobčil v časopisu „Česká Straž“ opomin, da naj se vsi Čehi

* Pričujoči dopis nismo hotli prejti priobčiti, ker nismo hotli, da bi se nam očitalo, da smo nameravali vplivati na Tolminake volilce.

zjedinijo. Predno se sporazume Čehi s svojim sovražnikom, sporazumi moraje se mej seboj. To mora biti glavna podlaga delovanju čeških poslancev. Volilci jih niso odposlali, da zmagojo tega ali onega Staro- ali Mladočeha, ampak, da zmagojo sovražnika. To je pa le mogoče, če popuste mejsebojne prepire in se pridružijo predlogom in nazorom, s katerimi edino zmagojo prekanjenega in izvežbanega sovražnika. Staviti morajo stvarne in dobro premisljene predloge, kako naj se doseže sprava. Predno se snide deželní zbor, morajo se češki poslanci sporazumi o tem. Nemci bi le radi, da se Čehi prepirajo med seboj. — V Jilemnicu bil je 31. avgusta shod volilnih mož. 38 staročehskih volilcev je izreklo grofu Harrachu zaupnico, ki se je navdušeno in odločno pognal za češko-nemško spravo. 21. Mladočehov se je odstranilo pred glasovanjem.

Premoženje društva „Pro Patria.“ Zadnji predsednik razpuščenega društva „Pro Patria“ dr. Coffer je ponudil na podlagi društvenih pravil premoženje bilšega društva pod gotovimi pogoji občini tržaški. Premoženje znaša 40.524 gld. 67 kr.

Osnovalno slavnost „Celjskega Sokola“ dne 7. in 8. t. m. v Celji je vladova dovolila, prepovedala je pa zborovanje društva „Südmark“. Za osnovalno slavnost oglašajo se mnogoštevilno, ne samo sokolska, temveč tudi pverska društva.

Irredenta in dunajski vladni krog i. „Extrapost“ piše blizu tako-le: Dogodki v Trstu so napravili globok vtis na tukajšnjo vladno staanko. V soboto je dobil grof Taaffe obširno poročilo o petardah od cesarskega namestnika Rinaldinija. Še istega dne je poslal minister notranjih zadev povelje v Trst, da naj tamonja vlad te dogodke preiskuje z vso ojstrostjo. Rinaldini, cesarski namestnik v Trstu, pride v kratkem na Dunaj, da bo grofu Taaffetu osebno poročal o nezaslišanih zločinih tržaških irredentovcev.

Državni zbor se snide v drugi polovici meseca novembra. Predsednik dr. Smolka je polnomoma okrevl in se je v soboto na povratku iz Halle mudil v pisarni državnega zbora.

Vnanje dežele.

Rim. „Osservatore romano“ poroča iz Rima: Sedem častnikov avstrijsko-egerske ladije „Minerva“, ki je spustila sidra v Civitavecchia, prosila je avdijence pri sv. Očetu, da mu skanjejo svojo vernost in spoštovanje. Sv. Oče je rad uslišal njihovo prošnjo ter jih je sprejel v zasebni avdijenci.

Srbija. Kakor poroča „Agence de Belgrade“, čuje se v političkih krogih, da se bodo kmalo odstranili zapreke, ki so bile nastale med Avstrijo in Srbijo z ozirom na prevažanje prasičev.

Turčija. Kakor zagotavlja carigradska poročila, podal je tamošnji ruski zastopnik turški vladni pojasnilo, s katerim je zahteval v imenu carja in ruskega naroda, da naj se ne kratijo pravice pravoslavne cerkve v Turčiji.

Italija. Laški irredentovci, kleti nasprotniki Avstriji, nečejo nehati rogoviliti proti naši državi. Zdaj na tujih, zdaj na domačih tleh kujejo protivavstrijske naklepe ter rušijo vezi, ki vežejo našo državo z Italijo. Pač je taka zveza na papirji nezanesljiva, dokler se goji tako sovraštvo do Avstrije v italijanskem prebivalstvu. Te nam svedočijo ne le poročila o petardah v Trstu, temveč tudi najnovejša poročila iz Benetek, da je avstrijski konzulat noč in dan zavarovan od policije, ker pojavili so se bili nekateri sovražni nameni proti njemu.

Francija. V francoski zbornici nameravajo se združiti desničarji in levicarji, da osnujejo trdno zmerno večino, s katero si bodo omisli: novo ministerstvo, ki bo ugajalo njihovem načelom. To gibanje provzročili so radikalci, ki bi radi odstranili sedanjega ministerskega pred-

sednika Freycineta ter ga nadomestili z možni njegovih načel, kakor s Floquetom.

Belgija. Socijalizem se je močno ukoreninil v družbeno življenje belgijskih podložnikov. Na glavnem shodu v Litihu so sklenili delavski zastopniki dečati na to, da se vsa demokratska in delavska društva združijo ter določijo dan, ko naj ustavijo vsi delalci delo in to zaradi tega, ker so bila vsa sredstva za upeljavo splošne volilne pravice brezvsežna. S tem, pa hočejo še enkrat opominiti vladajoče kroge na važnost te zadeve, na dragi strani pa pokazati, da so pripravljeni na vse mogoče načine, tudi s silo, doseči svoje namene.

Rusija. Za časa bivanja nemškega cesarja Viljelma II. na Ruskem razglasili so iz Petergrada, da je carina povišana na 20% za uvažanje vseh obrtniških izdelkov na Rusko. Izuzeti so le oni obrtniški izdelki, ki se na Ruskem ne izdelujejo. Rusija hoče s to naredbo varovati domačo obrtajo.

Bolgarija. Že zopet pišejo nekateri listi, da misijo na Bolgarskem osnovati kraljestvo. Bolgarski agent v Carjigradu, Vulkovič izročil je Sultanu lastnorocno pismo princa Ferdinanda, ketera je v zvezi z proglašenjem Bolgarske kot nezavisna kraljevina. Mej Carjigradom in Sofijo doseglo se je menda sporazumljeno, da bo Turčija priznala Bolgarsko nezavisnost.

Nemčija. Nemški cesar je zavrnil vseh šest kandidatov, katere sta mu priporočala kapitelja Poznanjski in Gnezenjski za nadškofa poznanjskega. Vsi kandidatje bili so Poljaki in pruski vlasti ne ugaljajo, ker bi rada, da pride na to mesto zopet kak Nemec.

Brazilija. Začasna vlada „braziljskih združenih držav“ je sklenila, kakor se poroča iz tamošnjega glavnega mesta, da odpokliče poslanike iz vseh evropskih držav, katere še niso pripoznale nove državne uprave. Namesto poslanikov upravljalci bodo posle z evropskimi državami diplomatični poslovodje. Dosedaj je v Evropi samo Francija priznala brazilijansko republiko.

Domače novice.

Potovanje c. kr. namestnika g. viteza Rinaldini-ja po Soški dolini. Dne 1. t. m. podal se je g. namestnik na potovanje, da prvkrat uradno obišče glavne kraje po Soški dolini, ki spadajo pod gorisko glavarstvo in pozneje po Tolminskem. Spremljevali so ga: c. kr. okr. glavar, g. namestniški stetovalc. vitez žl. Bosizio, dželni šolski nadzornik g. vitez Klobič, prezidjalni tajnik g. dr. Pupitz in komisar c. kr. okr. glavarstva g. Lasciac. Načelnik II. oddelka veteranskega društva, stotnik brambovcov g. Jacobi, ki je bil tudi v spremstvu, priedelil je, da je g. namestnika veteranska godba na več krajih z cesarsko himno sprejela. Tako na primer že pri krasnemu slavoloku v Solkanu, kjer ga je med pokanjem topičev zbrana množica z glasnimi „živo“-klici pozdravila. Nagovorila sta g. namestnika g. župan in g. županik; v imenu šolske mladine poklonila mu je dečka Kancler lep šopek cvetlic. Ogledal si je g. namestnik cerkev, žolo in je sprejel deputacije. Pred odhodom proti Plavem počastil je še g. župnika z obiskovanjem. Spremstvu so se v Solkanu pridružili še nekateri gospodje. V Plavah bil je postavljen tudi slavolok. Vkljub dežja je bil sprejem sijajan. Pri zajterku v g. županovi hši se je g. namestnik tudi o skladovni cesti iz Vrhovlj v Plave. Iz Plavi kjer je g. namestnik tudi šolo obiskal, nadaljaval je ta visoki dostojanstvenik pot proti Kanalu. Na tej poti je bil v Desklem slavolok. O sprejemu v Kanalu govoril današnji dopis iz Kanala.

Č. gg., ki bodo dne 8. septembra v mašnike posvečeni, bodo peli novo mašo:

14. sept. Bevk Blaž v Cerknem, Camuffo Josip na Gradežu, Drus Avgust v Krminu, Rojec Ivan v Sovodnjah.

21. sept. Ivančič Matija na Kamnu, Rejec Jakob v Šebreljah, Vuga Alojz v Kanalu.

28. sept. Kodromac Janko pri Kodromacih v Benečiji.

5. okt. Valentič Ignac v Kanalu.

Petarde v Trstu. Kakor smo že javili, počila je petarda v Bartolijah, ko je pevko društvo Adria slavilo rojstni god Nj. Veličanstva. — Dne 24. avgusta obhajalo je delavska podporno društvo v

Trstu obletnico blagoslovilja društvene zastave in na stopnicah pred društvenimi prostori razpočila se je druga petarda. — Dne 27. avgusta proti 10. uri predpoldnem se je zopet razpočila petarda pred sobo c. kr. višnjega svetnika Bušića v hiši mestnega policijskega vodstva. — Ravno tistega dne ob 1/2 10 uri zvečer pred prihodom Dunajskega brzovlaka našel je policaj na hodniku pred uradno sobo policijskega komisarja petardo in je tlečo zažigalnico pohodil, da se ni razpočla. — Dne 29. avg. ob 1/2 7 ure zvečer razpletela se je zopet s strahovitim pokom petarda v drugem nadstropji hiše Hermannsdorferjeve via Stadion 6 in sicer pred vrati uredništva vladušega lista „L' A d r i a“. Eden fant je težko ranjen. — Mi ne najdemo prave besede, da bi primerno obsodili nečlovečnost takega počenja, s katerim se postavlja v nevarnost zdravlje in življenje disto nedolžnih ljudi.

V Edinosti 30. avg. beremo: Z Goriškega nam piše duhovnik: Stara „Soča“ od sobote piše: „Za duhovne vaje“, ki se pričurju prihodnji pondeljek, oglašilo se je, kakor smo poizvedeli, do danas samo 35 duhovnov; premalo število. Kriva temu bode velika vročina, katere se nekateri bojijo, in pa molitve za dež, katere imajo drugi“. Mi bi tema prideljali še tretji uzrok. Nekateri gospodje bi šli k vajam, ali ker bi se morali sestati z „gospodom“, ki se s političnimi svojimi nasprotniki neujudno, — da ne rečemo: eurovo — vede, da nema za njo ni besede, ui pogleda — prizor s sv. Gori — odločili so se: ne iti. Bojo se namreč, da ne bi se jim kaj enakega pripetilo, ia da bi jim bile take vaje malo ali celo brezvsežne. Sporočamo, da opomin v našem listu bil je tako umešen, ker duhovnih vaj se je vedno nenačadno obilno število duhovnov, (83) brez bogoslovcov, in brez onih gospodov, ki so hodili po govore poslušati; torej v Edinosti navedeni uzrok ni veliko vplival. — O prizoru na sv. Gori bi pa radi kaj bolj natanjnjega izvedeli!

Blizo Kranjske gore bil je v nedeljo 24. avgusta človeški lov lovcov na ne „licencirane“ strelice, ki so prišli iz Trente na Kranjsko na lov. Eden Trentanov bil je ustreljen, enega pa so obstreljenega vjeli, tretji, tudi ranjen, je vbožal. „Slovenec“ o tem sporoči opomak: Ali ni bila to moritev? Ali se je morda branil rovi, dvajsetletni, mladi in sicer pošteni „Bočan“? Ali so smeli na bodoče „Bočane“ streljati in usmrtit: človeka, češ, da je bil „gams“? — Da bi se bil posvečeval Gospodovi dan, ne bilo bi te nesreče.

V Vipavi igrala se bodo dne 8. t. m. to je na Mali Šmaron ob 4. uri popoldne pred gradom tomboha. Čisti dobiček bo na korist gasilnemu društvu. Na večer ob 7 uri priredi pa vipsavska čitalnica v svojih prostorih veselico.

Vihar dne 25. avg. razenjal je tudi v Trstu, po Istri, posebno ob morju in na morju, po Kranjskem, Koruškem in po Videmski okolici na Laškem.

Razne vesti.

Cesar je iz Vocklabrucka brzojavil koremu povoljnemu v Sarajevu: „Izredno me veseli, da Vas morem zahvaliti za izvrstno obnašanje in izvezbanje obh sedaj tukaj bivajočih bosensko-hercegovskih bataljonov.“

Vlak je skočil iz tira dne 1. septembra na Franc-Jožefevi železnici blizu Dunaja. Poškodovanih je sedem oseb lahko, dve pa težko.

Pogorelcem v Tokaju je cesar podaril 5000 goldinarjev.

Cesar-boter. Kmetu blizu Przemista rodil se je sin na cesarjev rojstni dan. Kmet obrnil se je brzojavno na cesarja, da bi bil boter njegovemu otroku. Drugi dan došla je brzojavna nakaznica za 100 gld. in okrajui glavar dobil je ukaz, zastopati cesarja pri kretu.

Strašanski vihar v Ameriki. Silen vihar je porušil v Wilkesbaru (Pennsilvanija) do 500 poslopji. Trideset ljudi je ubilo, deset pa telesno poskodovalo. Mesto šteje do 30000 ljudi.

Hripa (influenza) se zopet prikazuje v raznih krajih, kakor n. pr. v Varšavi. Tudi na Dunaji konstatirali so nekateri zdravniki v bolnicah nekatere slučaje, a brez nevarnega značaja.

Rimska vlada razpustila je irredentarski društvi „Oberdank“ in „Barsanti“ ter preiskala stanovanje italijanskih irredentarskih kolovodij. Pri nekem D. Manciniju je našla tudi dve polni in dve prazni bombi, katere je sekvestrovala, Mancinija pa zaprla.

Kolera na Španskem. Časopisi poročajo, da je dozdaj na Španskem 7000 oseb zbolelo 4600 oseb pa vmrlo za kolero, omenjajo pa ti časopisi, da vladna sporočila se s temi števili ne vjemajo. Vladna sporočila namreč omenjajo, da je dozdaj zbolelo 2500, vmrlo pa 1500 oseb za kolero.

Požari na Ogrskem. Iz vseh južnih pokrajin ogrskih prihajajo poročila o požarib. Pri Dorgoši gori 600 oralov gozda, v Belutinci je pogorelo mnogo hiš, v Radmayersu pol vasi; vas Remete tudi gori.

Požari na Ruskem. Iz Peterburga se poroča dne 29. avg.: Mesto Kinešma (s 4000 prebivalci) v guberniji Kostroma je večinoma pogorelo. Škoda ceni se na tri miljone. Prebivalci so brez strehe in nimajo živeža. Dalje je pogorelo v Orešu 20 poslopij, v Kursku v predmestiji pa 150 manjših poslopij.

Reka Ren. je prestopila svoje struge pri Hohenemsu, Mäderji in Seelachou. Med Dorabirnom in Lustenau-om je reka 8000 do 4000 metrov široka. V Lustenau-u je veliko hiš do strehe v vodi. Promet na železniznici je prenehal; tudi parobrodi ne morejo več občevati, ker je voda tako narasla, da ne morejo pod mostovi mimo.

Carjigrad. Štiri reparje, ki so bili odpeljali inženirja Gezona in Mejorja, so prijeli. Pri njih so dobili 420 funtov turškega denarja.

Matica Slovenska

razlašča nastopni stalni program „Slovenske Besede“ ki je po prejšnjem nekaj prenarejen:

Matica Slovenska odbor je sklenil izdajati zagonstven list „Slovenska Beseda“, kateremu naj bi bil glavni namen pospeševati razvoj našega knjižnega jezika ter določiti in utrditi jednotne pravilne oblike v govoru in pismu.

V ta namen se je imanovan odbor obrnil do nekaterih slovenskih jezikoslovcov ter skupno z njimi določil bodočemu listu stalni program. Po tem programu se bodo razpravljala v „Slovenski Besedi“ vse vprašanja, tičuča se slovenske slovnice, katera še niso dograđana ali še ne došti razjasnjena; pri tem se določi, koliko se je ozirati na etimologijo, koliko na zgodovinski razvoj in koliko na fonetiko sedanega čevega jezika. List bodo odmenjen slovenskemu jezikoslovju sploh, a najbolj se bodo ozirati na pravorečnost in jednotno pravilno pisavo. Vse dograđane stvari se bodo zbirale, in na podlagi teh beležkov se bodo mogla izdati slovenska pravopisna knjižica.

„Slovenska Beseda“ bodo nadalje pospeševala pravilni razvoj slovenskega besedja v slovarskem oskrbu in si torej prizadevala pripomoci v to, da se načelo določilo pomeni bresdam, kjer se kaže razlika v rabi, da se strokovno nazivostovje (terminologija) razvije po svojstvu in pravilih slovenskega jezika in da se jezik obogati iz nikakor še ne povse razkritih zakladov naravnega govora; v ta namen bodo list tudi prinašal iz raznih krajev zbirke takih besed, ki so ali sploh manj znane, ali imajo v različnih krajih različen pomen.

Najpripravnjeji bodo v obča kratki spisi, ki se bodo držali omenjenih mej; sprejemale se bodo pa tudi kritike vseh slovenskih knjig z ozirom na njih jezik.

Vse to se bodo zgolj stvarno razpravljalo; mirni in stvarni polemiki, katera uči polagoma zpoznavati rencijo, bodo „Slovenska Beseda“ na razpolaganje; a izključeno iz nje bodo vse strastno in osebno napadanje in pikanje, za kar jamči uredništvo, kateremu je glede tega pridržana pravica, da popravi in zavrne vso, kar bi se ne ujemalo s tem načelom.

Časopisa pride vsako leto na svetlo blizu dvanajst pól v nedoločenih obrokih, približno jedna pola vsak mesec. List prične izhajati, kadar se nabere dokaj gradiva.

To podjetje je pa le tedaj mogoče izvesti, ako se pridobi dovolj sotrudnikov, ki bi list podpirali z reduimi spisi. Odbor Matica Slovenske torej vabi vse slovenske razumnike na skupno delovanje ter jih ujedno prosi, naj z znanstvenimi razpravami, z mirno kritiko, pa tudi s kratkimi nasveti podpirajo to za razvoj slovensko knjižnosti prekoristno podjetje, da v renci doseže svoj namen. Dopise bodo sprejemali od 10. septembra t. l. dalje učednik bodočemu listu, gimn. prof. A. Bartel v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 29. julija 1890.

Odbor Matica Slovenske.

Zahvala.

Vsim preč. duhovnikom, občinskomu zastopu in vsem vikarjanom, ki so našej nepozabljivi materi

Jožefi Slokar

skazovali v časi dolgotrajne bolezni toliko sočutja ter jo spremili k večnemu počitku, zahvalujejo se tem potom najiskrnejše:

JOSIP SLOKAR, soprog MARIJA, hči IVAN, sin, vikar JULLIJA, vnukinja

Banjsice dne 3 septembra 1890.

NAZNANILLO.

Na tej c. kr. deški vadnici se bodo 12., 13. in 15. septembra vpisovali samo učenci za prvi razred slovenskega in laškega oddelka in pa vse tisti, ki so že do zdaj hodili v kateri razred te šolo; — doe 16. in 17. sept. pa so bodo izpravljali in vzprejemali samo tisti, ki skoderbodi želijo prvikrat vstopiti ali v drugi, ali tretji sli pa četrti razred te vadnice.

Vsač učenec pridi z očetom ali materjo ali pa samostnikom, ter se oglesi pri voditeljstvu te vadnice in izrodi svoje zaduje šolsko poročilo, ako je že hodil v katerikoli sojo. Vsač tudi, ki bi ne mogel plačati šolsnine, in da še ni opršen, podaj prošnjo z ubožnim listom, ki ne sme biti več kot leto star, in ki mora razložiti stanje in premoženje prosilčevih roditeljev in potrjen biti po županu in mašniku dotednega kraja.

Dne 18. septembra bo sveta maša z prizivom svetega Duha.

VODITELJSKO C. K. DEŠKE VADNICE.
V Gorici dne 3. septembra 1390.

Verfälschte schwarze Seide.

Man vorbringe ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen verlösch bald und hinterlässt wenig Asche von ganz helbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Glanz zur echten Seide, nicht kräuselt, sondern krümmt. Zuerst rekt man die Asche der echten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depôt von G. Henneberg (K u. K. Hofstie), Zürich versendet gern Muster von seinen echten Seideustoffen an Jedermann und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus.

Največja zalog
ŠIVALNIH STROJEV
JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po
4 do 5 gld.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Šau-

nig, Nunská ulica 14.

C. kr. priv. zavarovalno društvo
AVSTRIJSKI FENIKS na Dunaji"

ustanovljeno leta 1860.

Naznanja slavnemu občinstvu da sprejema zavarovanja preti toči.

Glavni zastop v Gorici.
Nunská ulica štv. 3.

Dva dijaka želi vsprejeti poštena družina z vso potrežbo na dobro hrano. Več se pozve v „Via Caserma“ št. 5, I. nadstropje.

Ker imam dostojno in prav zdavo stanovanje, vsprejemem dva ali tri učence z vso potrežbo na hrano, ali pa oddam v najem eno sobo.

Matej Korsič, via Ascoli št. 16. II.

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich

v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je potrebna za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige in druge. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrirane in za modo, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vseke vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.

Nadejojo se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem.

Se priporoča dalje svojo največjo in najcenejjo zalogo vseh šolskik knjig in pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

Vozilni listi

A M E R I K O

Kralj. belgijski poštni pašnik društva „Red Star Linie“ iz Antwerpen-a naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

pričnano zastopstvo

Ludwig Wielich
in Wien, V, Weyringergasse 17
ali

Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in Innsbruck.

MLIN na stroj

za MOKO in za CEMENT

z žago vred,

ki se nahaja v prav vgodnem kraju, je po ceni na prodaj.

Bolj natanjene pogoje pove iz uljudnost upravištvo „SOČE“.

Pošilja poštne prosto!

Strelovode

v ognju pozlačeno najboljše iznajdbe s platino iglo ali brez nje kakor tudi vsakovrstno enako popravo in pozlačenje priporoča po najnižjih cenah

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici,
ulica Morelli 17.

Coppag & Skert

Glavna Zaloga

Semeniška ulica 12.

obče poznata trgovina knjig, muzikilij
in papirja

v Gorici.

Pedružnica

Na Travniku 14.

(NA DEBEO)

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uradnega, listonega, tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vradnih, šolskih, risalnih in slikarskih potrebščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

TOČNA POTREŽBA